

Słownik terminów dotyczących innowacji i transferu technologii

badania naukowe – wyróżnia się następujące typy badań realizowanych przez sferę B+R: badania dochodowe (incremental), na które składa się małe B (badania podstawowe i teoretyczne) i duże R (prace rozwojowe i wdrożeniowe, badania radykalne (radical), które obejmują zarówno duże B jak i duże R, badania fundamentalne (fundamental) – duże B i małe R.

dotacja, subwencja, subsydlum [Elżbieta Chojna-Duch, „Finanse publiczne i polskie prawo finansowe – zarys wykładu, Instytut Studiów Samorządowych, Warszawa 2000] – wydatki budżetu państwa podlegające szczególnym zasadom rozliczania przekazywane w celu uzupełnienia brakujących środków finansowych na finansowanie lub dofinansowanie działalności mającej znaczenie dla interesu publicznego określonego jednostronnie w ściśle oznaczonej wysokości bezzwrotnego, nieodpłatnego i nieoprocentowanego; może być o charakterze okresowym lub stałym; służy ona poprawie finansowej lub realizacji finansowego zadania. Wyróżnia się następujące rodzaje dotacji: dotacje celowe, dotacje podmiotowe, dotacje przedmiotowe, dotacje stanowiące dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych, dotacje na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe nowo tworzonych jednostek gospodarki pozabudżetowej.

dyfuzja innowacji – upowszechnianie nowych rozwiązań w kolejnych realizacjach.

działalność badawcza i prace rozwojowe (B+R) [„Proponowane zasady gromadzenia i interpretacji danych dotyczących innowacji technologicznej - Podręcznik Oslo”, OECD/EUROSTAT 1997] – to pojęcie obejmujące pracę twórczą podejmowaną w sposób systematyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, oraz wykorzystanie tych zasobów wiedzy do tworzenia nowych zastosowań.

działalność gospodarcza [Ustawa „Prawo działalności gospodarczej”, 19 listopada 1999 r.] – zarobkowa działalność wytwórcza, handlowa, budowlana, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

działalność innowacyjna [Raport o stanie nauki i techniki w Polsce 1999, GUS, Warszawa 2000] – szereg działań o charakterze naukowym (badawczym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym (komercyjnym), których celem jest opracowanie i wdrożenie nowych lub istotnie ulepszonych produktów i procesów. Niektóre z tych działań są innowacyjne same w sobie, inne zaś mogą nie zawierać elementu nowości, lecz nie są niezbędne do opracowania i wdrożenia innowacji.

firma doradcza – firma świadcząca usługi polegające na płatnym wspomaganie decydentów fachową specjalistyczną wiedzą oraz poradą w sprawach technicznych i gospodarczych przez niezależnych ekspertów (rzeczoznawców) indywidualnych lub zatrudnionych w innych firmach lub organizacjach (np. inne firmy doradcze, uniwersytety, laboratoria itp.).

firma innowacyjna [A. Sosnowska, S. Łobejko, A. Kłopotek, „Zarządzanie firmą innowacyjną”, Difin, Warszawa 2000] – inteligentna organizacja, permanentnie generująca i realizująca innowacje, znajdująca uznanie u odbiorców ze względu na wysoki poziom nowoczesności i konkurencyjności. Struktura i sposób zarządzania firmą innowacyjną są dostosowane do jej podstawowego zadania.

firma odpryskowa [A. Sosnowska, S. Łobejko, A. Kłopotek, „Zarządzanie firmą innowacyjną”, Difin, Warszawa 2000] – nowa jednostki organizacyjne wydzielone z dużego przedsiębiorstwa dla zapewnienia lepszych warunków organizacyjnych i finansowych realizacji przedsięwzięcia, mogą stanowić własność dużej firmy (spin-off). Również do firm odpryskowych zalicza się firmy akademickie tworzone przez pracowników naukowych uniwersytetów lub instytutów badawczych dla ucieleśnienia rezultatów podejmowanych badań w postaci nowych produktów bądź technologii przeznaczonych na rynek.

grant - forma dotacji na realizację projektów, badań, przedsięwzięć osób indywidualnych, stowarzyszeń, organizacji, instytucji przez powołane do tego organizacje państw. (komitety, komisje) lub fundacje i organizacje krajowe oraz międzynarodowe. System grantów ma promować projekty najbardziej potrzebne gospodarce, nauce i kulturze, ma też umożliwiać kontrolę ich wykonania.

inkubator przedsiębiorczości [K. Bogdanienco (red.), „Zarządzanie innowacjami – wybrane problemy”, SGH, Warszawa 1998] – ośrodki tworzone w głównej mierze przez władze komunalne, przy wsparciu szeregu instytucji i towarzystw gospodarczych o lokalnym zasięgu. Większość tych ośrodków jest subwencjonowana. Otrzymane środki zasilają budżet ośrodka i stanowią źródło utrzymania wspólnych urządzeń serwisowych, finansowania szkoleń, kursów i wydatkowania na reklamę. Inkubatory powstają w regionach o przeciętnie lub słabo rozwiniętej bazie naukowo-badawczej. Związki z lokalnymi uczelniami i instytucjami naukowymi mają charakter umów kooperacyjnych.

innowacja [Tadeusz Szucki, „Encyklopedia marketingu”, wyd. I., Agencja Wydawniczo-Poligraficzna "Placet", Warszawa 1998] - idea, postępowanie lub rzecz, która jest nowa ponieważ jest jakościowo odmienna od dotychczasowych. Innowacje w biznesie obejmują produkty i usługi oraz działania mające na celu doprowadzanie ich do nabywców oraz przekonanie o ich użyteczności. Innowacje stwarzają dla przedsiębiorców i menedżerów korzystne możliwości dokonania istotnych zmian, podjęcia nowej działalności, świadczenia nowych usług i pozyskiwania dzięki temu innowacyjnych nabywców. Sprawdzianem udanej innowacji jest jej powodzenie na rynku.

innowacja technologiczna w obrębie procesu [„Proponowane zasady gromadzenia i interpretacji danych dotyczących innowacji technologicznej - Podręcznik Oslo”, OECD/EUROSTAT 1997] - to przyjęcie technologicznie nowych lub znacząco udoskonalonych metod wytwarzania, w tym sposobów docierania z produktem do odbiorców. Metody te mogą polegać na dokonywaniu zmian w urządzeniach lub w organizacji produkcji, mogą też stanowić połączenie tych dwóch rodzajów zmian lub być wynikiem wykorzystania nowej wiedzy. Metody te mogą mieć na celu produkcję lub dostarczenie technologicznie nowych lub udoskonalonych produktów, które nie mogłyby być wytworzone/dostarczone przy pomocy metod konwencjonalnych. Celem tych metod może też być zwiększenie efektywności produkcji lub dostarczania istniejących produktów

innowacja technologiczna w obrębie produktu lub procesu (TPP – ang. technological product and process innovations) [„Proponowane zasady gromadzenia i interpretacji danych dotyczących innowacji technologicznej - Podręcznik Oslo”, OECD/EUROSTAT 1997] – obejmuje wdrożone już produkty i procesy nowe pod względem technologicznym oraz znaczące udoskonalenia technologiczne dotyczące tych produktów i procesów. Innowacja TPP została wdrożona, jeżeli została wprowadzona na rynek (innowacja w obrębie produktu) lub wykorzystana w procesie produkcyjnym (**innowacja w obrębie procesu**). Innowacje TPP obejmują zespół działań o charakterze naukowym, technologicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym. Firma dokonująca innowacji TPP to firma, która wdrożyła nowe lub znacząco udoskonalone technologiczne produkty lub procesy w branym pod uwagę okresie.

innowacyjność [K. Poznańska, A. Sosnowska, „Źródła przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw”, IFGN, SGH, Warszawa 2002] – tempo, zakres kreowania oraz wdrażania innowacji.

jednostki badawczo-rozwojowe (JBR) [Raport o stanie nauki i techniki w Polsce 1999, GUS, Warszawa 2000] – państwowe jednostki organizacyjne wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, tworzone w celu prowadzenia prac badawczych i rozwojowych, których wyniki powinny znaleźć zastosowanie w określonych dziedzinach gospodarki narodowej i życia społecznego. Działają na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych.

jednostki pomostowe [red. Krystyna Poznańska, „Sfera badawczo-rozwojowa i przedsiębiorstwa w działalności innowacyjnej”, Instytut Funkcjonowania Gospodarki Narodowej, Warszawa 2001] –

organizacje mające za cel ułatwienie transferu innowacji ze sfery B+R do sfery produkcyjnej (np. PARP).

jednostki rozwojowe [*Raport o stanie nauki i techniki w Polsce 1999, GUS, Warszawa 2000*] – podmioty gospodarcze, zajmujące się działalnością B+R obok swojej podstawowej działalności; prowadzą przede wszystkim prace rozwojowe mające na celu zastosowanie istniejącej już wiedzy, uzyskanej dzięki badaniom podstawowym i stosowanym lub jako wynik doświadczenia praktycznego, do opracowania nowych lub istotnego ulepszenia istniejących materiałów, urządzeń, wyrobów, procesów, systemów czy usług; w przeważającej części są to przedsiębiorstwa przemysłowe posiadające własne zaplecze badawczo-rozwojowe (laboratoria, zakłady i ośrodki badawczo-rozwojowe, działy badawczo-technologiczne, biura konstrukcyjne i konstrukcyjno-technologiczne, zakłady rozwoju techniki, biura studiów i projektów, itp.), a także rolnicze i zootechniczne zakłady, gospodarstwa i stacje doświadczalne, centra naukowo-techniczne, itp.

kapitał – jeden z czynników wytwórczych; nagromadzone dobra (zasoby materialne i pieniądze), które mogą przynosić właścicielowi dochód w postaci wartości dodanej. Kapitał w przedsiębiorstwie występuje w postaci kapitału własnego i kapitału obcego.

kapitał obcy – środki będące czasowo do dyspozycji przedsiębiorstwa. Obejmuje m.in.: pożyczki, kredyty, zobowiązania wobec dostawców i pracowników itp.

kapitał własny - środki będące własnością przedsiębiorstwa. Obejmuje: kapitał (fundusz) podstawowy, należne lecz nie wniesione wkłady na poczet kapitału podstawowego, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał (fundusz) rezerwowy z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, nie podzielony wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego.

kapitał wysokiego ryzyka, venture capital – kapitał lokowany w nowe produkcyjne przedsięwzięcia wiążące się z ryzykiem podjęte przez osoby inne niż właściciele. Kapitał inwestowany w ryzykowne przedsięwzięcie jest dostarczany przez instytucje bankierzy – kupcy, ale głównie przez instytucje wyspecjalizowane w jego dostarczaniu.

klaster (grono) [*M.E. Porter, „Porter o konkurencji”, PWE, Warszawa 2001*] – geograficzne skupiska wzajemnie powiązanych firm, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek świadczących usługi, firm działających w pokrewnych sektorach i związanych z nimi instytucji (na przykład uniwersytetów, jednostek normalizacyjnych i stowarzyszeń branżowych) w poszczególnych dziedzinach, konkurujących między sobą, ale także współpracujących. Klastery, osiągające masę krytyczną i odnoszące niezwykle sukcesy konkurencyjne w określonych dziedzinach działalności, są uderzającą cechą niemal każdej gospodarki narodowej, regionalnej, stanowej, a nawet wielkomiejskiej, zwłaszcza w krajach gospodarczo rozwiniętych.

konkurencja [*Leksykon biznesu autor: Józef Penc wyd. I., Warszawa 1997*] - proces, w którym uczestnicy rynku, dążąc do zrealizowania swoich interesów, próbują przedstawić oferty korzystniejsze od innych pod względem ceny, jakości lub innych charakterystyk wpływających na decyzje zawarcia transakcji.

konkurencyjność przedsiębiorstw [*Grupa Lizbońska, „Granice konkurencji”, Poltext, Warszawa 1996*] – jest wynikiem procesów konkurencji zachodzących na rynku, które prowadzą do uzyskania przez przedsiębiorstwo przewagi w stosunku do innych podmiotów rynkowych

kredyt [*A. Szplita, „Leksykon przedsiębiorcy”, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej w Kielcach, Kielce 1998*] – zawarcie umowy, na podstawie której wierzyciel udziela kontrahentowi określonej sumy pieniędzy, towarów czy usług na pewien czas, po upływie którego należność powinna być zwrócona wraz z uwzględnieniem procentu od wartości kredytu. Rozróżnia się krótkoterminowy i długoterminowy kredyt.

licencja – zezwolenie na korzystanie z praw do wynalazku, ze wzoru użytkowego albo z dzieła będącego przedmiotem praw autorskiego, udzielane licencjobiorcy na podstawie umowy do korzystania z praw autorskich. Licencje można dzielić w zależności od zakresu przyznawanych uprawnień na: licencje pełne i niepełne, licencje wyłączne i niewyłączne. Kryterium podziału na licencje pełne i niepełne jest zakres korzystania z wynalazku. Jeżeli licencjobiorca ma prawo gospodarczego korzystania z rozwiązania w takim samym zakresie jak licencjodawca, wówczas mamy do czynienia z licencją pełną. Jeżeli ten zakres jest węższy, wówczas można mówić o licencji niepełnej. Udzielenie licencji wyłącznej oznacza, że na danym terytorium licencjobiorca ma monopol korzystania z wynalazku. Licencji niewyłącznej można udzielić natomiast kilku licencjobiorcom równocześnie na danym terytorium. Prawa i obowiązki wynikające z patentu, wzoru użytkowego oraz licencji określają szczegółowe przepisy zawarte w Dz. U. nr 20 1993 r., poz. 117.

narodowy system innowacji [red. Krystyna Poznańska, „Sfera badawczo-rozwojowa i przedsiębiorstwa w działalności innowacyjnej”, Instytut Funkcjonowania Gospodarki Narodowej, Warszawa 2001] – oznacza całokształt powiązanych ze sobą instytucjonalnych i strukturalnych czynników w gospodarce narodowej i społeczeństwie, które generują, selekcjonują i wchłaniają innowacje technologiczne.

park technologiczny [red. Krystyna Poznańska, „Sfera badawczo-rozwojowa i przedsiębiorstwa w działalności innowacyjnej”, Instytut Funkcjonowania Gospodarki Narodowej, Warszawa 2001] – to zainicjowany i subwencjonowany ze środków publicznych zorganizowany kompleks gospodarczy, w ramach którego realizowana jest polityka w zakresie: wspomagania młodych innowacyjnych przedsiębiorstw nastawionych na rozwój produktów i metod wytwarzania w technologicznie zaawansowanych branżach, optymalizacji warunków transferu technologii i komercjalizacji rezultatów badań z instytucji naukowych do praktyki gospodarczej.

patent – dokument stwierdzający własność wynalazku i wyłączne prawo korzystania z niego w sposób zawodowy lub zarobkowy. W Polsce autorstwo wynalazku stwierdza się przez wydanie twórcom i współtwórcom świadectwa autorskiego. W przypadku, gdy wynalazek dokonany został w wyniku zlecenia jednostki gospodarczej lub przy jej pomocy, albo przez pracownika w związku z jego zatrudnieniem w tej jednostce, patentu udziela się na rzecz jednostki. W przypadku wynalazku tajnego, patentu udziela się na rzecz skarbu państwa. Wynalazek dokonany w innych warunkach jest własnością autora. Właściciel patentu jest zobowiązany do rozpoczęcia realizacji wynalazku w okresie 3 lat od jego wydania. Okres wyłącznego stosowania wynalazku trwa 15 lat. Urząd patentowy lub właściciel wynalazku może zezwolić na korzystanie z wynalazku innej osobie w drodze udzielenia licencji (właściciel) lub licencji przymusowej (urząd patentowy). Prawa z patentu mogą być wyłączone na rzecz skarbu państwa, np. na cele obrony państwa. Wyróżniamy: patent zależny – czyli patent na wynalazek oparty na innym wynalazku, patent dodatkowy – czyli patent na wynalazek będący ulepszeniem wynalazku tego samego autora. Świadectwa autorskie i patenty wydaje urząd patentowy. Uzyskane w Polsce patenty są ważne tylko w Polsce.

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) - Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) jest państwową osobą prawną powołaną w 2001 roku w wyniku przekształcenia Polskiej Fundacji Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw działającej w latach 1995-2000. Podlega Ministrowi Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej. Zgodnie z zapowiedzianymi w pakiecie "Przedewszystkiem przedsiębiorczość" zmianami prowadzonymi do konsolidacji pomocy państwa na rzecz przedsiębiorców, PARP przejęła z dniem 31 marca 2002 r. zadania i obowiązki Agencji Techniki i Technologii, a z dniem 31 maja 2002 r. zadania likwidowanej Polskiej Agencji Rozwoju Regionalnego. Celem działania Agencji jest udział w realizacji programów rozwoju gospodarki, w szczególności w zakresie wspierania: rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, eksportu, rozwoju regionalnego, wykorzystania nowych technik i technologii, tworzenia nowych miejsc pracy, przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich. Więcej na temat PARP-u można znaleźć na stronach Agencji: <http://www.parp.gov.pl/> .

proces innowacyjny [red. Krystyna Poznańska, „Sfera badawczo-rozwojowa i przedsiębiorstwa w działalności innowacyjnej”, Instytut Funkcjonowania Gospodarki Narodowej, Warszawa 2001]

– def. podażowa za J.A. Schumpeterem - stanowi pewien ciąg zdarzeń począwszy od powstania pomysłu (inwencja) poprzez ucieleśnienie pomysłu (innowacja) oraz upowszechnienie (imitacja) (dyfuzja). Proces ten zachodzi niejako autonomicznie od procesów przemysłowych i konieczne jest wyszukanie przedsiębiorcy, który innowację wykorzysta w procesie produkcyjny;

- def. popytowa za P. Druckerem – ciąg zdarzeń podejmowany na podstawie obserwacji procesów rynkowych, na podstawie których wdrażanie innowacji pozwala przedsiębiorcy na uzyskanie przewagi konkurencyjnej.

produkt nowy pod względem technologicznym [„Proponowane zasady gromadzenia i interpretacji danych dotyczących innowacji technologicznej - Podręcznik Oslo”, OECD/EUROSTAT 1997] – jest to produkt, którego cechy technologiczne lub przeznaczenie różnią się znacząco od uprzednio wytwarzanych produktów. Innowacje tego rodzaju mogą wiązać się z całkowicie nowymi technologiami, opierać się na połączeniu istniejących technologii w nowym zastosowaniu lub też na wykorzystaniu wiedzy.

produkt udoskonalony pod względem technologicznym [„Proponowane zasady gromadzenia i interpretacji danych dotyczących innowacji technologicznej - Podręcznik Oslo”, OECD/EUROSTAT 1997] – jest to istniejący produkt, którego działanie zostało znacząco ulepszone. Prosty produkt można udoskonalić (w sensie lepszego działania lub niższych kosztów) poprzez wykorzystanie komponentów lub materiałów warunkujących lepsze działanie, natomiast produkt złożony, składający się z szeregu zintegrowanych podzespołów technicznych, można udoskonalić wprowadzając częściowe zmiany do jednego podzespołu.

projekt [Frank Krawiec, „Zarządzanie projektem innowacyjnym produktu i usługi”, Difin, Warszawa 2000] – jest to zestaw operacji lub działań, mających: zdefiniowane cele, które muszą zostać osiągnięte zgodnie z wymogami określonymi w odpowiednich specyfikacjach, określone daty rozpoczęcia i zakończenia, z góry określony budżet. Projekt można również określić jako przedsięwzięcie, które ma początek i koniec, a jego realizacji przyświecają trzy główne cele: wykonanie projektu w granicach kosztu określonego w budżecie, wykonanie projektu w czasie określonym w harmonogramie, wykonanie projektu przy zachowaniu wymogów jakościowych.

przedsiębiorca [Ustawa „Prawo działalności gospodarczej”, 19 listopada 1999 r.] – osoba fizyczna, osoba prawna oraz nie mająca osobowości prawnej spółka prawa handlowego, która zawodowa we własnym imieniu wykonuje i podejmuje działalność gospodarczą.

przedsiębiorstwo [Tadeusz Szucki, „Encyklopedia marketingu”, wyd. I, Agencja Wydawniczo-Poligraficzna "Placet", Warszawa 1998] - organizacja, która zużywa zasoby, aby wytwarzać dobra i usługi. Przedsiębiorstwo jako biznes istnieje po to, aby tworzyć wartości dla nabywców i rynku oraz zyski będące potwierdzeniem celowości jego działania i podstawą rozwoju. Przedsiębiorstwo jest systemem złożonym z uporządkowanych i wzajemnie powiązanych działów i komórek organizacyjnych, które dążą do osiągania ustalonych celów, podejmując dla ich realizacji autonomiczne decyzje. Przedsiębiorstwo jest formalnie wydzielone pod względem organizacyjnym i własnościowym oraz jest osobą prawną zdolną do wykonywania czynności prawnie określonych. Przedsiębiorstwa mogą tworzyć układy kooperacyjne w formie porozumień kartelowych, układów franchisingowych, aliansów strategicznych i innych. Przedsiębiorstwa różnią się pod względem formy własności (przedsiębiorstwa prywatne, państwowe, komunalne, spółdzielcze), formy prawnej (indywidualny właściciel, spółki osób fizycznych i prawnych), przedmiotu działalności (przedsiębiorstwa wydobywcze, przetwórcze, hurtowe, detaliczne, usługowe), a także ze względu na narodowość właściciela i terytorium działania. (krajowe, zagraniczne, mieszane). P. Drucker wskazuje na trzy wymiary przedsiębiorstwa. Pierwszy, to biznes istniejący po to, by produkować wyniki ekonomiczne poza samym sobą, czyli dla rynku i dla klienta. Drugi, to organizacja oparta na czynniku ludzkim i mająca charakter społeczny, która zatrudnia pracowników, musi im płacić, rozwijać ich,

organizować dla ich produktywności i z tego względu wymaga rządzenia ucieleśniając określone wartości i formułując konieczne relacje między władzą a odpowiedzialnością. Trzeci wymiar to przedsiębiorstwo jako instytucja społeczna osadzona w społeczności lokalnej, a więc znajdująca się pod wpływem interesu społecznego. Przedsiębiorstwo funkcjonuje w dwóch systemach ekonomicznych - zewnętrznym i wewnętrznym. Całą sumę środków dostępnych dla gospodarki wewnętrznej określają wpływy ze sprzedaży swego produktu w gospodarce zewnętrznej. Określa ją więc świat zewnętrzny i rynek. Jednakże wewnątrz, przedsiębiorstwo nie jest gospodarką rynkową. Opiera się na redystrybucji, która produkt, czyli wynik działalności, rozdziela między pracowników, właścicieli i członków społeczeństwa

przedsiębiorstwo innowacyjne [*Raport o stanie nauki i techniki w Polsce 1999, GUS, Warszawa 2000*] – w rozumieniu metodologii Oslo jest to przedsiębiorstwo, które w badanym okresie – najczęściej trzyletnim – wprowadziło przynajmniej jedną innowację technologiczną: nowy lub ulepszony produkt bądź nowy lub ulepszony proces, będące nowością przynajmniej z punktu widzenia tegoż przedsiębiorstwa.

przedsiębiorstwo zorientowane na innowacje [*K. Poznańska, A. Sosnowska, „Źródła przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw”, IFGN, SGH, Warszawa 2002*] – według A. Jasińskiego – to przedsiębiorstwo, które: prowadzi w szerokim zakresie prace badawczo – rozwojowe (lub dokonuje zakupów nowych produktów czy technologii), przeznaczając na tę działalność stosunkowo wysokie nakłady finansowe, systematycznie wdraża nowe rozwiązania naukowo-techniczne, reprezentuje duży udział nowości (wyrobów i technologii) w wolumenie produkcji i usług, stale wprowadza innowacje na rynek.

subsydium – patrz: **dotacja**

subwencja – patrz: **dotacja**

środki pomocowe [*A. Sosnowska, S. Łobejko, A. Kłopotek, „Zarządzanie firmą innowacyjną”, Difin, Warszawa 2000*] – pochodzą z programów dostosowawczych oferowanych przez Unię Europejską; oferowane są przede wszystkim małym i średnim przedsiębiorstwom.

transfer technologiczny [*red. Krystyna Poznańska, „Sfera badawczo-rozwojowa i przedsiębiorstwa w działalności innowacyjnej”, Instytut Funkcjonowania Gospodarki Narodowej, Warszawa 2001*]

- def. w wąskim zakresie J. Koch – celowe, ukierunkowane przekazywanie wiedzy i umiejętności do procesu produkcyjnego, celem udanego u rynkowania danego produktu.

- def. w szerokim zakresie K.B. Matusiak, E. Stawasz – obejmuje przepływ wiedzy technicznej o różnej postaci między podmiotami rynkowymi (np. zamówienia na realizację B+R, zlecane głównie przez duże przedsiębiorstwa, agencje i programy rządowe; inwestycje bezpośrednie, współpraca i fuzje firm, joint-ventures; rynek technologii obejmujący obrót patentami, licencjami, know-how itd.

uniwersytecki ośrodek wspierania technologii – patrz: **park technologiczny**.

venture capital – patrz: **kapitał wysokiego ryzyka**

wiedza - w szerokim rozumieniu ogół treści utrwalonych w umyśle ludzkim w wyniku kumulowania doświadczenia oraz uczenia się. Obejmuje wszystkie formy świadomości społecznej: naukę, ideologię, religię, magię. W takim ujęciu na wiedzę składa się każdy typ myślenia - od wyobrażeń potocznych do twierdzeń naukowych. Może być prawdziwa lub fałszywa, racjonalna lub irracjonalna. W węższym znaczeniu wiedza stanowi osobisty stan poznania człowieka w wyniku oddziaływania na niego obiektywnej rzeczywistości. W naukach ekonomicznych wiedza zaczyna być traktowana jako jeden z zasobów przedsiębiorstwa na równi z zasobami pracy, kapitału i ziemi.

Wyróżnia się dwa rodzaje wiedzy:

1) wiedzę ukrytą (tacit) - zwaną inaczej wiedzą cichą, gorącą, nieformalną definiujemy jako wiedzę, z

której istnienia zdajemy sobie sprawę i którą wykorzystujemy w codziennym życiu, ale nie potrafimy do końca wyjaśnić jej istoty, przez co jej formalizacja i przekazanie innym jest bardzo trudne,

2) wiedzę dostępną (explicit) - zwana również wiedzą zimną, skodyfikowaną lub formalną to wiedza, którą udało się przedstawić za pomocą słów, liczb, znaków, symboli, przez co stała się usystematyzowana i łatwa do przekazania.

zarządzanie wiedzą [Mariusz Strojny, „Zarządzanie wiedzą w organizacji”, www.mail.free.net.pl/~mstrojny/def/index.html, Kraków 1999] - ogół procesów umożliwiających tworzenie, upowszechnianie i wykorzystanie wiedzy do realizacji celów organizacji.

